

MOCSÁR ATTILA ZSOLT

AZ ÜZLETRÉSZ JOGI TERMÉSZETE

(Mikor száll át az üzletrész feletti tulajdonjog? Gondolatok egy igényper kapcsán)

A közelmúltban egy felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében át kellett tekinteni a korlátolt felelősségű társaság üzletrészére vonatkozó általános szabályokat, a dolog fogalmának hatályos Ptk. szabályozását, a tulajdonátruházási szabályokat (dolog, jog, követelés átruházása) – továbbiak mellett – azon kérdés eldöntéséhez, hogy a vételi jog gyakorlásával keletkezett-e olyan igénye a jogosultnak, amely megelőzi az ellenérdekű fél végrehajtás iránti igényét.

A Ptk. 3:159. §-a értelmében a korlátolt felelősségű társaság olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alakul, és amelynél a tag kötelezettsége a társasággal szemben törzsbetéteinek szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki. A törzsbetét a tag vagyoni hozzájárulása. A tagok törzsbetétei különböző mértékűek lehetnek. A törzsbetétek összege a törzstőke.

A Ptk. 3:164. §-a szerint az üzletrész a törzsbetéthez kapcsolódó tagsági jogok és kötelezettségek összessége. Az üzletrész a társaság nyilvántartásba vételével keletkezik. Az üzletrész mértéke a tagok törzsbetétjéhez igazodik.

A korlátolt felelősségű társaság üzletrésze nem értékpapír, a korlátolt felelősségű társaságban a tagsági jogokról nem lehet értékpapírt kiállítani. Az üzletrész elvont fogalom, a tagok jogainak és kötelezettségeinek, valamint a társasági vagyomból őket megillető hányad gyűjtő elnevezése. Az üzletrész egységbe foglalja a társasági tagsági jogviszony tartalmát adó jogosultságo-

kat és kötelezettségeket, így lehetővé válik, hogy a jogok és kötelezettségek halmaza egységes elnevezés alatt tranzakciók tárgya legyen.

A dolog a Ptk. szabályozásában [5:14. § (1) bekezdés] birtokba vehető testi tárgy, amely tulajdonjog tárgya lehet. A tulajdonjognak, mint polgári jogi jogviszonynak a közvetlen tárgya az emberi magatartás, amely tevésben, nem tevésben, tartózkodásban, tűrésben nyilvánulhat meg. Az emberi magatartások mindig a dologhoz, a tulajdonjog közvetett tárgyához kapcsolódnak, ezzel magyarázható, hogy ha a tulajdonjog tárgyat említik, a dolgot értik alatta. *Menyhárd Attila: Dologi jog* című kötetében foglaltak szerint a tulajdonjog közvetett tárgyai a dolgok, továbbá azok a javak, amelyekre a polgári jogi szabályozás a dolog fogalmát kiterjeszti, vagy amelyeket a szabályozás kifejezetten tulajdonjog tárgyaként (mint a korlátolt felelősségű társaságban tagsági jogot megtestesítő üzletrészt) kezel. A magyar dologi jogi szabályozás nem tesz különbséget testi és testetlen dolgok között. A dolog elsődleges fogalmi ismérve a birtokba vehetőség, ami fizikai tulajdonságot: testi jelleget és a személyek számára való elérhetőséget, a birtokba vétel absztrakt lehetőségét jelenti.

Az „eszmei dolog” fogalma megjelent az újabb bírói gyakorlatban, mégpedig a korlátolt felelősségű társaságban tagsági jogot megtestesítő üzletrész jogi minőségének meghatározása kapcsán. Az üzletrész nem tekinthető birtokba vehető tárgyként, a részvénytársaság és a korlátolt felelősségű társaság közötti alapvető elhatárolás éppen abban rejlik, hogy a részvénytársas-

ságban a tagsági jogokat értékpapír (részvény) testesíti meg, míg a korlátolt felelősségű társaság üzletrészt nem testesíti meg értékpapír. (*Menyhárd Attila: Dologi jog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010. 38., 39. o.*)

Az üzletrész jogi természetének meghatározása elsősorban azért okoz gondot, mert az 1959-es Ptk. dologi jogi szabályainak rendszerében dolognak nem tekinthető, így tulajdonjog tárgya sem lehetne, ugyanakkor a szabályozás tulajdoni tárgyként tételezi, amennyiben elfogadja az üzletrészen fennálló közös tulajdon lehetőségét, továbbá átruházhatónak és megterhelhetőnek tekinti azt. A bizonytalanság – továbbiak mellett – abban jelentkezett, hogy az üzletrész átruházására milyen szabályokat kell alkalmazni, hiszen az adásvételi szerződés közvetett tárgyat az 1959-es Ptk. 365. § (1) bekezdése „dolog”-ban határozza meg, amikor az eladó főkötelezettségét a dolog tulajdonának a vevőre való átruházásában definiálja. Így a dolog fogalmának szigorú értelmezése (birtokba vehető testi tárgy) mellett az adásvétel szabályai az üzletrészre nem lettek volna alkalmazhatók. Nem lettek volna ugyanakkor alkalmazhatók az engedményezés szabályai sem (ez volt az adásvétel alternatív lehetősége a gyakorlatban), mert az engedményezés követelések átruházásáról és nem jogoknak, különösen nem tagsági jogok és kötelezettségek egységét magában foglaló pozícióknak az átruházásáról szól. A kérdést a bírói gyakorlat azzal válaszolta meg, hogy az üzletrészt „eszmei dolog”-nak minősítve, analógia legis útján az adásvételre vonatkozó szabályok kiterjesztésével, az adásvétel szabályait rendelte alkalmazni az üzletrész-átruházásra (i. m. *Menyhárd Attila: 39., 40., 124., o.*).

Balásházy Mária tanulmányában a folyamatot úgy írta le: ha az eszmei dolog és a dolog azonos fogalmak, akkor megnyílik az útja annak, hogy a jogok átszállásának szabályaihoz eljuthassunk. Arra is utalt, hogy az 1928-as Magánjogi Törvényjavaslat a jogok átruházásának sajátosságait az adásvétel és a csere szabályainak körében tárgyalta. A Magánjogi Törvényjavaslat 1353. §-a szerint, az adásvételi szerződés alapján az „eladó köteles az eladott dolgot a vevő tulajdonába bocsátani, az eladott jogot pedig a vevőre ruházni és ha e jog a dolog birtokára jogosít, a dolgot neki átadni.” A Magánjogi Törvényjavaslat 1361. §-a kifejezetten jogok eladásáról szól. „Olyan jog eladása esetére, amely dolog birtokára jogosít, a kárveszély átszállása, a hasznok és a terhek megoszlása, a költség viselése és a költségek megtérítése tekintetében a dolog eladására vonatkozó szabályok megfelelően állnak.” (*Balásházy Mária: Az üzletrész átruházásának egyes kérdéseiről. Sárközy Tamás ünnepi kötet. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2006. 12., 10. o.*)

A tulajdonjog átruházása minden jogrendszer dologi jogi szabályainak központi eleme. A tulajdonátruházás rendszere a kötelmi jog és a dologi jog között tételezett, a kötelmi jog és a dologi jog határterületén elhelyezkedő, alapvető, rendszerképző dogmatikai kérdéseket érint. Egy jogrendszer dologi jogi (tulajdonjogi) rendszerét alapvetően jellemzik a tulajdonátruházás szabályai. A tradíciós rendszerben ingó dolog átruházása esetén a tulajdonjog átszállásához szükséges a dolog

átadása, a konszenzuális rendszerben a felek megegyezése elegendő a tulajdonjog átszállásához.

A konszenzuális rendszerben (mint amilyen a francia és az angolszász) ingó dolgok átruházása esetében a jogcím és a tulajdonszerzés nem válik szét egymástól, a jogcímet keletkeztető szerződés egyúttal a tulajdonszerzés joghatását is kiváltja. A tradíciós rendszerben a jogcím még önmagában nem váltja ki a tulajdon átszállásának joghatását, a tulajdon átszállásához további aktus, az átadás (ingatlan esetében az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés) szükséges. Ez utóbbi tipikus példája a német és az osztrák rendszer, valamint a magyar magánjog megoldása.

Ha a jogrendszer az ingó dolgok tulajdonjogának átruházásához elvárja a dolog átadását, azt a kérdést is szükséges megválaszolni, hogy az átadás jogi természete ügyleti jellegű-e, vagy önmagában a birtokállapot megváltozása tulajdonátszállást eredményez akkor is, ha a feleknek az átadás mozzanatához kapcsolódó megegyezése erre nem terjed ki. A német dogmatikában az átadás ügyleti természete egyértelmű: az ingó dolog tulajdonjogának átruházása során az ügyleti kettősség elve érvényesül. Ez abban nyilvánul meg, hogy elválik egymástól a tulajdonjog átruházására irányuló kötelezettséget megalapozó kötelmi (kötelező) ügylet és a kötelelem teljesítését megvalósító dologi (rendelkező) ügylet. A tulajdonátszállásnak ez a kettős ügyleti modellje egy egységes folyamatot bont két jogi mozzanatra, a kötelezettségvállalás és az annak teljesítését képező dologi jogváltás mozzanatra. A kötelező ügylet lényegét a tulajdonváltás véghezvitelére való kötelezettségvállalás, a rendelkező ügyletét pedig a tulajdonváltás véghezvitele képezi. A kötelező ügylet alapján kötelmi igény keletkezik a tulajdon átruházásának követelésére, a dologi rendelkező ügylet pedig a tulajdonátszállás mozzanata. Az átadás jogügyleti természete annál is inkább szükségszerű, mert az átadás lényege nem a fizikai állapotváltozásban áll, hanem abban, hogy a dolog feletti jogi uralom az átruházóról a megszerzőre száll át. Az átadás megvalósul már azzal is, ha a felek megállapodása alapján a felek viszonyában az átruházó a rendelkezési jogáról lemondva azt a megszerző részére átengedi. (BH 2002.28. sz.) A tradíciós tulajdonátruházási rendszer elsősorban a tulajdonátruházás kötelmi jogi és dologi jogi mozzanatának szétválasztását fejezi ki. A konszenzuális tulajdonátruházási rendszerben a tulajdonjog átruházásához további jogi aktus (átadás) véghezvitele nem szükséges, a tulajdonjog átruházására irányuló kötelezettségvállalás és a tulajdonjog átszállása nem képeznek két, egymástól elhatárolt és eltérő minőségű jogi mozzanatot, hanem egységbe olvadnak. A konszenzuális tulajdonátruházási rendszer modellje a francia Code civil, amely nem választja szét a kötelmi és a dologi ügyletet.

Az 1959-es Ptk. a jogokat és követeléseket nem teszi tulajdonjog tárgyává és azok átruházására sem állapít meg külön szabályokat, továbbá nem állapít meg szabályokat a dolognak nem minősülő, de a szabályozás és/vagy a gyakorlat által tulajdoni tárgynak minősülő nem testi javak (például az üzletrész) átruházására sem. Mivel az 1959-es Ptk. szabályai az átadást az ingó dolgo-

kon fennálló tulajdon átruházásához követelik meg, az ingatlan-nyilvántartási bejegyzést pedig ingatlanok tulajdonjogának átruházásához írják elő konstitutív hatállyal, azaz az 1959-es Ptk. a jogok, a követelések, továbbá tulajdoni tárgynak minősülő nem testi javak átruházására nem tartalmaz külön rendelkezéseket, ebből következően az átadás, továbbá az átadással kifejezésre jutó dologi ügylet, ezzel együtt pedig az átruházás kötelmi jogi és dologi jogi hatásának szétválasztása (a kötelmi kötelező és a dologi rendelő ügylet kettősségére épülő modell) e javak átruházása során nem érvényesül és ez a dologi mozzanat e javak átruházása során nem is konstruálható meg. Az átruházás kötelmi jogi és dologi jogi mozzanata szétválasztásának hiányából pedig csak az következhet, hogy e javak átruházása a régi Ptk. rendszerében konszenzuális módon történik, azaz a jogok, a követelések, továbbá az üzlet rész átruházásához a szerződésen kívüli további aktus – ha azt a jogi szabályozás külön nem követeli meg – nem szükséges (i. m. *Menyhárd Attila*: 223., 224., 227., 228., 229., 234., 239., 240. o.) Ehhez további magyarázatként fűzhető: a tulajdonjog tárgyai körében jogok azért nem szerepelnek, mert jogok esetén voltaképpen kötelmi követelésről vagy a tulajdonjog önállósult részjogosítványáról van szó, ahogyan ezt az 1959-es Ptk. miniszteri indokolása tartalmazza.

A Ptk. 5:14. §-a értelmében (a korábbi szabályozáshoz hasonlóan) tulajdonjog tárgya csak birtokba vehető testi tárgy lehet. A Ptk. tehát nem terjesztette ki a dolog fogalmát. A Ptk. 6:215. § (1) bekezdése szerint adásvételi szerződés alapján az eladó a dolog tulajdonjogának átruházására, a vevő a vételár megfizetésére és a dolog átvételére köteles. A Ptk. 6:215. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a dolog adásvételére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni arra a szerződésre is, amelyből jog vagy követelés visszerhes átruházására vonatkozó kötelezettség fakad. A törvényi rendelkezéshez fűzött kommentár (Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez. Szerkesztette: *Vékás Lajos – Gárdos Péter KJK kommentárok*) álláspontja: a Ptk. nem terjesztette ki a dologfogalmat, de változtatott azon, hogy mi képezheti adásvétel tárgyát. A Ptk. az adásvétel és az ajándékozás tárgyát kibővíti a dolgok mellett a jogokkal és a követelésekkel. A Ptk. egyértelművé teszi, hogy a követelések átruházása és a Ptk. által új jogintézményként szabályozott jogátruházás egyaránt a tulajdonátruházással azonos módon valósul meg. A jogok és a követelések átszállásához jogcím és követelés esetén engedményezés, illetve jogok esetén jogátruházás szükséges. Kétségtelen, hogy a Ptk.-nak ez a megoldása bizonyos terminológiai következetlenséget eredményez, hiszen a „Tulajdonátruházó szerződések” cím alatt olyan szerződéstípusok jelennek meg, amelyek nem csak a tulajdon átruházására, hanem jogok és követelések átruházására is alkalmasak, bár a jogok és követelések nem lehetnek tulajdonjog tárgyai.

Az 1928-as Magánjogi Törvényjavaslat 1218. §-a kimondta, hogy „[a] hitelező követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedmény).”

A háború előtti magyar magánjog az engedményezést

absztrakt rendelkező ügyletnek minősítette, a követelések és jogok átszállásához egy rendelkező ügyletre volt szükség, ez a rendelkező ügylet volt az engedményezés. Természetesen a követelések átruházására is tipikusan kötelező szerződés (pl. adásvétel, ajándékozás) alapján került sor, az absztrakciós elv alapján azonban a kötelező szerződés érvényessége nem volt feltétele a követelés átszállásának: az engedményezéssel a követelés érvénytelen kötelező szerződés esetén is átszállt az engedményesre.

Jogok (ugyanúgy, mint dolgok) esetén alkalmazható a kétlépcsős (azaz a kötelezettségvállalás és a teljesítés különválasztása) átruházási modell, amelyben a felek kötnek egy adásvételi, csere, ajándékozási vagy bármilyen más szerződést, amely alkalmas arra, hogy a követelés átruházásának jogcíméül szolgáljon. Ez a szerződés nem viszi át az „eladott” vagy „elajándékozott” követelést az engedményes vagyonaiba, csupán kötelezettséget teremt arra, hogy az engedményező a szerződésben meghatározott időpontban átruházza a követelést az engedményesre. Ennek az átruházásnak a módja az engedményezés, amellyel az engedményező teljesíti az elkötelező szerződésben vállalt követelésátruházási kötelezettségét. Mindez gyakorlati jelentőséggel is bír: ha az adásvételi szerződésben ellenszolgáltatásként kötik ki a felek az engedményezést, akkor rendszerint nem kívánják, hogy a követelés azonnal átszálljon az engedményesre. A felek abban állapodnak meg, hogy ha az eladó szerződésszerűen teljesített, akkor a vevő, azaz az engedményező a vételárat azzal teljesíti, hogy az eladóra engedményezi valamely követelését. (*Gárdos Péter: Követelések és jogok az új Polgári Törvénykönyvben. Gazdaság és Jog, 2008/7–8.*)

A Ptk. 6:202. §-a alapján a jogosult jogát másra átruházhatja, kivéve ha jogszabály a jog forgalomképességét kizárja vagy a forgalomképtelenség a jog természetéből egyértelműen következik. A jog átruházással való megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződés vagy más jogcím és a jogátruházás szükséges. (A jog átszállásához is érvényes jogcím és a jogcímre tekintettel a jogátruházás mint rendelkező ügylet szükséges.) A jogátruházás az átruházó és az új jogosult szerződése, amellyel az új jogosult az átruházó helyébe lép. A jogok átruházására az engedményezésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A jogosult a kötelezettel szembeni követelését másra ruházhatja át. A követelés átruházással való megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződés vagy más jogcím és a követelés engedményezése szükséges [Ptk. 6:193. § (1)–(2) bekezdés]. A követelés átszállásához szükséges az engedményezésre való kötelezettségvállalás és maga az engedményezés. A kötelezettségvállaló (kötelező) és az átruházó (rendelkező) ügylet egyértelmű szétválasztása megvalósul követelések átruházása esetén, annak ellenére, hogy engedményezés esetén átadásról, birtokátruházásról nem lehet beszélni.

Ismert Pintér Attila logikusan felépített álláspontja: fel sem merülhetne, hogy az üzlet rész elemeit képező jogosultságok jogátruházás tárgyai lehetnének, továbbá ugyancsak az üzlet rész elemét képező kötelezettség átruházására a jogátruházás alkalmatlan intéz-

mény, illetve ha lehetne is engedményezni a társasággal szembeni minden követelést, akkor sem lehet elfelejtkezni arról, hogy az engedményezéssel csak a követelések ruházhatók át, de az engedményezés nem viszi át a társasággal szembeni jogosultságokat, (Pintér Attila: *Az üzletrész-átruházási szerződésről*. Gazdaság és Jog, 2016/5.) mégis a jogok és kötelezettségek összességét megtestesítő üzletrész szükségszerűen különböző műveletek tárgya kell, hogy legyen az egyes gazdasági folyamatok megvalósítása érdekében, ezt biztosítja a Ptk. 6:215. § (3) bekezdése, melynek értelmében a dolog adásvételére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni arra a szerződésre is, amelyből jog vagy követelés visszerhes átruházására vonatkozó kötelezettség fakad.

A bevezetőben említett felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Ptk. előbbieken hivatkozott szabályait alkalmazni még nem lehetett, de a jogértelmezés szempontjából követendő definíciós lehetőséget kínált. A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes és egy a perben nem álló kft. meghatározott mértékű üzletrészének tulajdonosa szindikátusi szerződésben vételi jogot alapítottak az üzletrészre, részletesen szabályozták az opciós vételár megállapításának módját és kötelezettséget vállaltak arra, hogy a vételár közlését követően adásvételi szerződést fognak aláírni. A felperes – a szindikátusi szerződés kikötéseinek megfelelően – megküldte az üzletrész vételi jogának gyakorlására vonatkozó nyilatkozatát az üzletrész tulajdonosának, az opciós vételárát azonban nem közölte. A vételi jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozatot az üzletrész tulajdonosa átvette. Az üzletrész tulajdonosa ellen indult végrehajtási eljárásban a végrehajtó – már a vételi jognyilatkozat megküldését követően – lefoglalta a vételi jog tárgyát képező üzletrészt.

A végrehajtási igényperben az elsőfokú bíróság helyt adott a keresetnek és azzal az indokkal oldotta fel az üzletrészt a foglalás alól, hogy az opciós vételár kiszámítási módja szerződéses rögzítésével a „vételár lényegében megjelölésre került”, így a vételi jognyilatkozat megküldésével – és annak az adós általi átvételével – a vételi jog gyakorlása hatályossá vált, a felperes megszerezte az üzletrész tulajdonjogát, nincs jelentősége annak, hogy a szindikátusi szerződésben a szerződő felek milyen további rendelkezéseket tettek az üzletrészre vonatkozó adásvételi szerződés megkötését illetően. A másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, a keresetet elutasította és rámutatott: a szerződő felek a szindikátusi szerződésben nem vételi jogot alapítottak, mivel az üzletrész tulajdonjogának átszállásához nem csak a vételi jog jogosultja egyoldalú nyilatkozattételét írták elő, hanem külön adásvételi szerződés megkötését tartották szükségesnek, ezért a felperesnek a vételi jognyilatkozat közlésével kötelmi igénye sem keletkezett.

A Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította. A határozat indokolásában – továbbiak mellett – kifejtettük, amit a magam részéről továbbgondolva az alábbiakban foglalok össze: a szindikátusi szerződés kikö-

téseinek értelmezése szerint a szerződő felek akarata arra irányult, hogy a felperes kft. egyoldalú nyilatkozata létrehozassa az üzletrész adásvételét, az utóbb aláírásra kerülő adásvételi szerződés megkötéséhez – és a megkötés elmaradásához – a szindikátusi szerződés nem fűzött joghatást, egyébként is a vételi jog fogalmi elemei kizárják, hogy a szerződő felek a vételi jog gyakorlásának feltételeként az eladó előzetes hozzájárulását is kikössék. Annak nem volt akadálya, hogy a szerződő felek kikössék: a vételi jog gyakorlását követően az adásvételt rögzítő okiratot fognak aláírni, ezt a kikötést a tagváltozás cégbírósi bejegyzésének szándéka indokolhatta. A szerződő felek nyilatkozatának hiányában nincsen adat arra, hogy az adott esetben miért tartották szükségesnek a külön okirat aláírását, azonban a szindikátusi szerződésből kitűnik: a célzott joghatást – az üzletrész átruházását – a vételi jog gyakorlásához kötötték.

A vételi jogra vonatkozó megállapodás, mint az adásvétel különös neme, akkor jön létre, ha a felek a megállapodásukat a dolog és a vételár megjelölésével írásba foglalják. Ez a két feltétel az adásvételi szerződés létrejöttének alapvető feltételei. Az adott esetben a szerződő felek a szindikátusi szerződésben pontosan meghatározták a vételi jog tárgyát, azaz a korlátolt felelősségű társaság üzletrészét, de az üzletrész vételárát nem jelölték meg, viszont részletekbe menően rendezték a vételi jog gyakorlásának feltételeit, módját, a követendő eljárást és szerződésük tartalmazza azt a módszert, számítási módot, amellyel a jog gyakorlásának – a szindikátusi szerződés megkötéséhez képest későbbi – időpontjában a fizetendő vételár kiszámítható. A vételár megállapításának ez a módja lehetőséget adott a szerződő feleknek arra, hogy kiküszöböljék a vételi jog létesítése, valamint e jog gyakorlása közötti időben az üzletrész értékében bekövetkező változásokból eredő kockázatot, a vételi jog későbbi gyakorlásakor az adásvétel reális vételáron történhessen. Ha a szerződő felek ekként állapodnak meg, nincsen akadálya annak, hogy a vételár megállapítása és közlése a szerződésben előírtak szerint a vételi jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozat megküldésének időpontjától későbbi időpontban történjen; ilyen esetben az adásvétel nem a vételi jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozat közlésével jön létre, hanem az opciós vételár közlésének időpontjában. Ha a vételi jog gyakorlásával létrejön az adásvételi szerződés, az így megszerzett tulajdonjog a későbbi foglalásnak akadálya. Viszont ha csupán a vételi jognyilatkozat közlése történik meg a vételár későbbi meghatározása és közlése mellett, a vételi jognyilatkozat közlésével kötelmi igények keletkeznek. A tulajdonátszállás kettős ügyleti modelljére vetítve: az átruházásra irányuló szerződés vagy egyéb jogcím alapján a szerződés jogosultjának (a vevőnek) kötelmi jogi igénye keletkezik a szerződés teljesítésére, a tulajdon átruházásának követelésére (kötelező ügylet), a dologi rendelkező ügylet pedig, ami a tulajdonjog átszállásának másik feltétele, biztosítja az átruházott dologgal, joggal, követeléssel való rendelkezés lehetőségét. Az adásvétel tárgya feletti jogi uralom az átruházóról a megszerzőre így szállhat át.

A kötelmi jogi igény „feltételes” abban az esetben, ha időben elkülönül egymástól a vételi jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozat és az opciós vételár közlése, hiszen a kötelmi igény akkor válik hatályossá, ha a vételi jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozat közlését követően a felek megállapodásának megfelelően megtörténik az opciós vételár közlése is.

Elvi tartalomként megfogalmazható: vételi jog gyakorlásával a korlátolt felelősségű társaság üzletrészére vonatkozó adásvételi szerződés létrejöttéhez szükséges a vételi jogot gyakorló nyilatkozat és az opciós vé-

telár közlése a vételi jog kötelezettjével. Ezen két feltétel megvalósulása kötelmi jogi igényt keletkeztet az üzletrészre vonatkozóan a vételi jog jogosultja számára. A kötelmi igény „feltételes” abban az esetben, ha időben elkülönül egymástól a vételi jogot gyakorló nyilatkozat és az opciós vételár közlése, a kötelmi jogi igény akkor válik teljessé, ha a vételi jogot gyakorló nyilatkozat közlését követően az opciós vételár is közlésre kerül. Az adásvétel tárgya feletti jogi uralom biztosításával és az opciós vételár megfizetésével pedig megvalósul a tulajdon átszállása.